

Νέα Παιδεία
τεύχ. 62
Ανοιξη 1992, Αθήνα

Ξένια Στ. Αραπάκη
Αποσπασμένη Καθηγήτρια Εικαστικής Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Πατρών

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΜΑΡΚΑΔΟΡΩΝ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΩΣ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

I. Εισαγωγή

Οι μαρκαδόροι, επειδή έχουν χαρακτηριστικό τύπο γραφικής (graphisme), κατέκτησαν τα νηπιαγωγεία και τα σχολεία, όταν πρωτοεμφανίστηκαν. Αργότερα όμως εγκατελείφθηκαν, επειδή είχαν έντονες χρωματικές διαβαθμίσεις και το αποτέλεσμα θεωρήθηκε έντονα πολύχρωμο (παρδαλό) και συνεπώς αισθητικά άσχημο¹. Ένας άλλος λόγος, που απομάκρυνε τους μαρκαδόρους από τα σχολεία, ήταν η έλλειψη κατάλληλης ενημέρωσης των εκπαιδευτικών για τις δυνατότητες του διδακτικού αυτού υλικού. Η μελέτη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας στο τομέα της Διδακτικής έδειξε ότι δεν δίνεται από τους εκπαιδευτικούς η απαιτούμενη σημασία στους μαρκαδόρους ως διδακτικού μέσου².

Παρ' όλα αυτά, θεωρούμε ότι οι μαρκαδόροι έχουν μεγάλη παιδαγωγική και εικαστική αξία. Οι μαρκαδόροι, εκτός της χρήσής τους στο μάθημα της εικαστικής αγωγής, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν επωφελώς και σε άλλα αντικείμενα διδασκαλίας, π.χ., γραφή, αριθμητική³. Επίσης, η μεγάλη χρωματική ποικιλία των μαρκαδόρων είναι δυνατόν να οδηγήσει σε καλό αισθητικό αποτέλεσμα, υπό την προϋπόθεση ότι οι μαθητές θα διδαχθούν τα βασικά χρωματολογικά στοιχεία και θα καθοδηγηθούν να τα εφαρμόσουν σωστά. Τέλος οι μαρκαδόροι, ως υλικό, φαίνεται να είναι προσιτοί και ευκολόχρηστοι για τα δεδομένα του ελληνικού σχολείου, που στερείται κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής για πιο απαιτητικά προγράμματα.

Στην εργασία αυτή θα περιγράψουμε το περιεχόμενο και θα αναφερθούμε στα αποτελέσματα ενός δοκιμαστικού προγράμματος διδασκαλίας, που απευθύνεται στις φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, και το οποίο έχει ως στόχο να δώσει την δυνατότητα στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να

γνωρίσουν την παιδαγωγική αξία και τους τρόπους χρήσεως των μαρκαδόρων και των χρωμάτων.

Το πρόγραμμα διδασκαλίας, το οποίο σχεδιάστηκε για τις φοιτήτριες του Α' και Β' έτους, είχε ως στόχο να αποδείξει ότι οι μαρκαδόροι είναι ένα από τα πιο κατάλληλα διδακτικά μέσα με τα οποία είναι δυνατόν να προσελκύσουμε τα παιδιά και να τα εισαγάγουμε σε άλλα αντικείμενα διδασκαλίας του σχολείου.

Τα αποτελέσματα αυτού του προγράμματος έδειξαν ότι οι φοιτήτριες κατανόησαν την αναγκαιότητα της χρήσεως των μαρκαδόρων ως εισαγωγικού διδακτικού μέσου και το εφάρμοσαν επιτυχώς στις διάφορες συνθετικές εικαστικές ασκήσεις τους. Αυτό δείχνει ότι η σωστή χρήση των μαρκαδόρων μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της διδασκαλίας της εικαστικής αγωγής και συνακολούθως στην πληρέστερη μόρφωση των μαθητών.

II. Οι Μαρκαδόροι ως Εισαγωγικό Μέσον Εικαστικής Διδασκαλίας

Στην αρχή του προγράμματος εξηγήσαμε στις φοιτήτριες για ποιους λόγους οι μαρκαδόροι είναι κατάλληλοι να χρησιμοποιηθούν ως διδακτικό μέσο, εκτός της εικαστικής αγωγής, και για την εισαγωγή ορισμένων αντικειμένων διδασκαλίας όπως η γραφή, η αρίθμηση και τα λογοτεχνικά κείμενα.

Κατόπιν αναφέρθηκε ότι παρέχουν στα παιδιά τη σιγουριά και την αυτοπεποίθηση, στοιχεία βασικά για να βελτιωθούν οι δεξιότητές τους και να αυξηθούν οι δυνατότητες της δημιουργικής τους έκφρασης⁴. Οι μαρκαδόροι μπορούν να αντικαταστήσουν το μολύβι που συνηθίζεται να χρησιμοποιείται στην πρώτη γραφή και αρίθμηση. Το μολύβι δημιουργεί ανασφάλεια και καθυστέρηση ως προς το αποτέλεσμα, διότι παρέχει στο παιδί τη δυνατότητα να σβύνει συνεχώς αυτό που γράφει, σε αντίθεση με τους μαρκαδόρους, οι οποίοι δεν επιδέχονται αλλοίωση. Έτσι αποτυπώνει τα πρώτα του σύμβολα με σιγουριά, ενώ συγχρόνως σχεδιάζει και ζωγραφίζει τα πρώτα εικαστικά έργα του με μαρκαδόρους.

Τονίστηκε, επίσης, ότι οι μαρκαδόροι προτιμήθηκαν από τα άλλα εικαστικά υλικά, επειδή, λόγω του σχήματός τους και της μεγάλης χρωματικής ποικιλίας, δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να τους χρησιμοποιούν ως παιχνίδι, το οποίο ταυτίζουν με την πρώτη γραφή και την εικαστική τους δημιουργία⁵.

III. Περιεχόμενο του Δοκιμαστικού Προγράμματος Διδασκαλίας

A. Χαρακτηριστικές τεχνικές χρήσεως των μαρκαδόρων⁶

Δείξαμε στις φοιτήτριες τους τρόπους εκείνους που χρησιμοποιούνται οι μαρκαδόροι, σε συνδυασμό με τις χρωματικές τους αποχρώσεις, και αυτό έγινε με την επίδειξη εποπτικών μέσων (διαφανειών). Κατόπιν αυτού, οι φοιτήτριες

